

**Een karterend archeologisch  
inventariserend veldonderzoek door  
middel van boringen aan de Vinkepas te  
Sevenum (L)**

A.J. Wullink & M. Stiekema

ARC-Rapporten 2009-230

Geldermalsen  
2009  
ISSN 1574-6887



## Colofon

Een karterend archeologisch inventariserend veldonderzoek door  
middel van boringen aan de Vinkepas te Sevenum (L)

ARC-Rapporten 2009-230  
ARC-Projectcode 2009/277

Tekst

A.J. Wullink & M. Stiekema

Afbeeldingen

A.J. Wullink & M. Stiekema

Redactie

A.J. Wullink

definitieve versie

Autorisatie — C.G. Koopstra



Uitgegeven door

ARC bv

Postbus 41018

9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 2009

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op [www.arcbv.nl](http://www.arcbv.nl)

---

**Projectgegevens**

---

Projectnaam	Sevenum, Vinkepas
Projectcode	2009/277
Archisnummer	35062
Projectleider	drs. A.J. Wullink
Contact	0345-620101, a.j.wullink@arcbv.nl
Opdrachtgever	Econsultancy Swalmen, M. Stiekema
Contact	0475-504961, stiekema@econsultancy.nl
Bevoegd gezag	Gemeente Sevenum, Dhr. M. Bouwmans

---

**Locatiegegevens**

---

Toponiem	Vinkepas
Plaats	Sevenum
Gemeente	Sevenum
Provincie	Limburg
Kaartblad	52G
RD-coördinaten	N: 200350/379624 O: 200355/379597 Z: 200330/379592 W: 200332/379623
Oppervlakte	746 m <sup>2</sup>

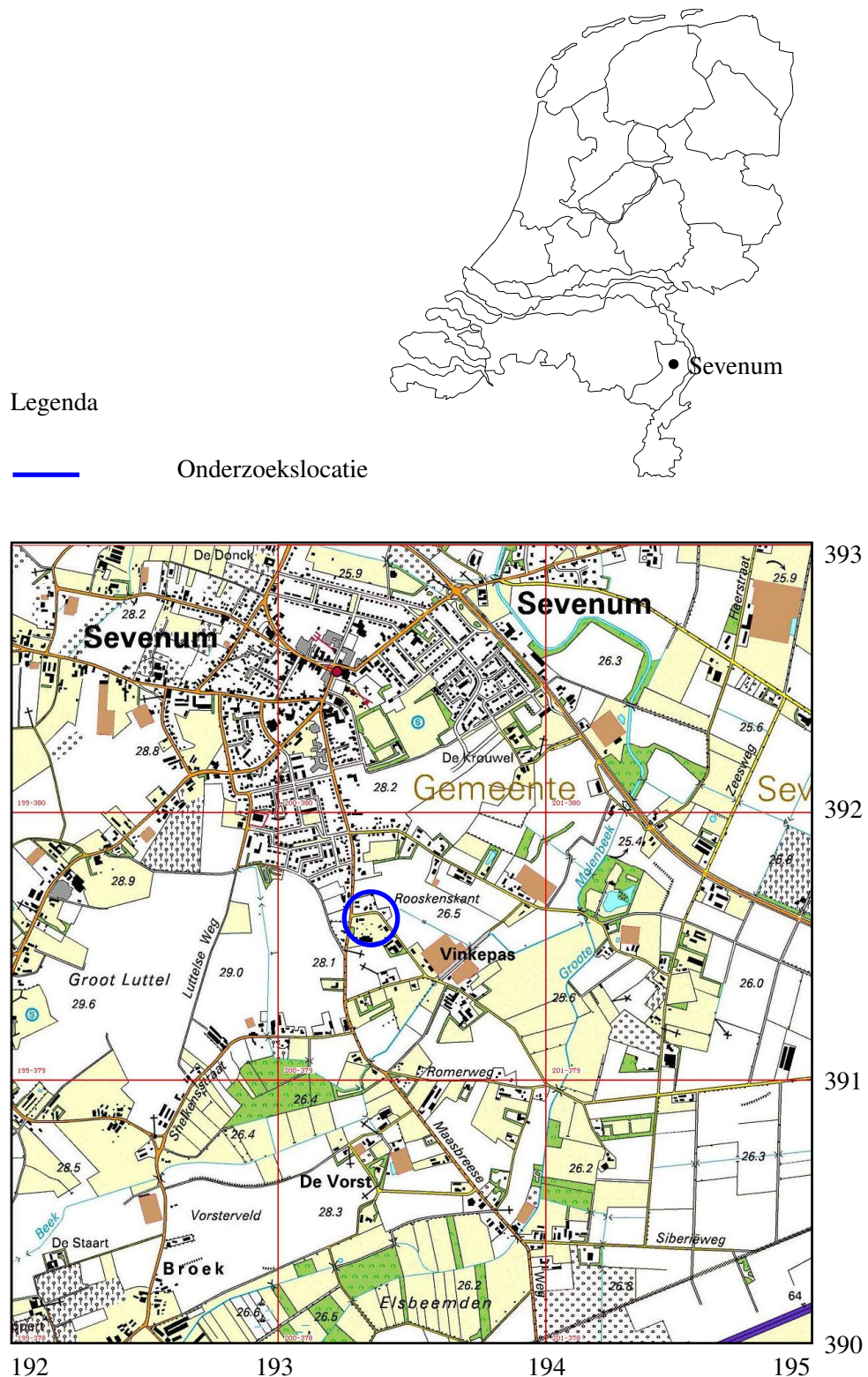
---

**Beschrijving onderzoekslocatie**

---

Geologie	Formatie van Beegden, Laagpakket van Wierden
Geomorfologie	Glooiing van een beekdalzijde (3H11)
Bodem	Hoge zwarte enkeerdgrond (zEZ23)
Historische situatie	De onderzoekslocatie is sinds begin 19e eeuw altijd in gebruik geweest als akkerland.
Archeologische verwachting	De onderzoekslocatie heeft een hoge gespecificeerde verwachting. Er kunnen archeologische resten uit alle periodes vanaf het Laat-Paleolithicum worden verwacht.

---



Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

# 1 Inleiding

## 1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Econsultancy bv uit Swalmen heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van karterende boringen uitgevoerd aan de Vinkepas (ong.) te Sevenum (afb. 1). Aanleiding tot dit onderzoek vormt de voorgenomen bestemmingsplanwijziging en herontwikkeling van de locatie. Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 746 m<sup>2</sup> en is in gebruik als moestuin. In het plangebied zal een woning worden gerealiseerd. De rest van het plangebied zal worden ingericht als tuin. Het is niet bekend tot hoe diep het plangebied zal worden vergraven voor de nieuwbouwplannen. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.<sup>1</sup> Het veldwerk is uitgevoerd op 18 mei 2009 door drs. M. Stiekema van Econsultancy, onder leiding van drs. A.J. Wullink van ARC bv. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).<sup>2</sup>

## 1.2 Onderzoeksgeschiedenis

In juni 2008 is een bureau-onderzoek uitgevoerd door Econsultancy bv. Het aanvullende verkennend booronderzoek is uitgevoerd door ADC ArcheoProjecten.<sup>3</sup>  
<sup>4</sup> Het archeologisch verwachtingsmodel uit het bureau-onderzoek en de resultaten van het verkennend booronderzoek vormen het uitgangspunt voor dit karterend booronderzoek en zijn hieronder weergegeven.

*Op grond van de verzamelde archeologische en aardwetenschappelijke informatie is de volgende gespecificeerde verwachting opgesteld:*

*Uit het bureauonderzoek komt naar voren dat het plangebied zich op de overgang van een relatief hoge dekzandrug naar een beekdal bevindt. De omgeving van het plangebied is vanaf het Paleolithicum gunstig geweest voor jagers-verzamelaars en vanaf het Neolithicum voor landbouwers. Uit archeologische vondsten in de omgeving blijkt dat in ieder geval vanaf de Bronstijd het gebied bewoond was. Vanaf de Middeleeuwen ontstonden er verscheidene bewoningskernen binnen het onderzoeksgebied en werd er een esdek gevormd. Het plangebied valt binnen de contouren van een oude bewoningskern. De kans op het voorkomen van archeologische resten is hoog. De archeologische resten komen voor onder het esdek en in de top van de oorspronkelijke C-horizont.*

<sup>1</sup>In werking getreden op 1 september 2007.

<sup>2</sup>De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op [www.sikb.nl](http://www.sikb.nl).

<sup>3</sup>Brijker, J.M., 2008: *Archeologisch bureauonderzoek Vinkepas (ong.) te Sevenum in de gemeente Sevenum*, Econsultancy Rapport 08061413.

<sup>4</sup>Nederpelt, S.J. & J. Huizer, 2008: *Sevenum, Vinkepas Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek*, ADC Rapport 1599.

*Uit het veldonderzoek komt naar voren dat dit humeuze dek inderdaad aanwezig is; ook werden er een spoor houtskoolspikkels en een stukje bot gevonden.*

*ADC ArcheoProjecten adviseerde om in het plangebied een inventariserend veldonderzoek uit te voeren door middel van het aanleggen van proefsleuven (IVO-P), teneinde gaafheid, omvang, datering en conservering van archeologische resten te onderzoeken. De bevoegde overheid in deze, de gemeente Sevenum, heeft dit advies niet overgenomen en adviseert een karterend booronderzoek (met gebruikmaking van een edelmanboor met diameter van 15 cm) uit te laten voeren, teneinde het al dan niet aanwezig zijn van archeologisch materiaal in de top van de C-horizont of in de basis van het plaggendek vast te stellen.*

### **1.3 Doel van het inventariserend veldonderzoek**

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

### **1.4 Werkwijze**

Het IVO is uitgevoerd als een karterend booronderzoek. Hiertoe zijn met behulp van een edelmanboor met een diameter van 12 cm op het onderzoeksterrein vijf boringen geplaatst tot maximaal 120 cm –mv. De boringen zijn, rekening houdend met de vorm van het te onderzoeken deel van het plangebied, verspreid over het terrein gezet om een juiste, algehele indruk van de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied te kunnen geven. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. Het opgeboorde materiaal is doorzocht op de aanwezigheid van archeologische resten. Vervolgens is de bodemopbouw per boring beschreven en is er gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaardbeschrijvingsmethode (ASB ). Het materiaal is bemonsterd en gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 2 mm.

## 2 Resultaten inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 2. De resultaten van het karterend booronderzoek zijn opgenomen in bijlage 1. In de profielen is vanaf 120 cm –mv tot 50 – 85 cm –mv zwak siltig, matig fijn, lichtgrijsgeel of roodgeel zand aangetroffen. Deze laag bevat in sommige gevallen (weinig) roestvlekken. Boven deze laag is een grijsbruine of bruingrijze laag zwak humeus, zwak siltig, matig fijn zand aangetroffen. Het profiel van boring 4 bleek verstoord te zijn. Er waren echter nog wel resten van een voormalig podzolprofiel te herkennen.

De onderste geel-grijze, zeer fijne laag zand kan geïnterpreteerd worden als (ongestoorde) dekzandafzettingen (C-horizont). De C-horizont is naar boven toe vaak wat meer oranje van kleur door de aanwezigheid van roestvlekken. Volgens het bureauonderzoek bevinden zich hoge zwarte enkeerdgronden in het plangebied. Deze gronden hebben een humeuze laag van minimaal 50 cm die is ontstaan door intensieve bemesting vanaf de Middeleeuwen. De bovenste (twee) humeuze lagen die bij de boringen zijn aangetroffen hebben (op boring 1 na) een dikte van 50 – 85 cm en kunnen daarom geïnterpreteerd worden als het esdek.

In boring 2 is er onderin het esdek, op een diepte van 75 cm -mv, een metaalslak aangetroffen. Deze slak is door drs. C.G. Koopstra van ARC bv gedateerd op Romeinse tijd - Nieuwe tijd.



### **3 Samenvatting en conclusie**

Uit het bureauonderzoek komt naar voren dat het plangebied zich op de overgang van een relatief hoge dekzandrug naar een beekdal bevindt. De omgeving van het plangebied is vanaf het Paleolithicum gunstig geweest voor jagers-verzamelaars en vanaf het Neolithicum voor landbouwers. Uit archeologische vondsten in de omgeving blijkt dat in ieder geval vanaf de Bronstijd het gebied bewoond was. Vanaf de Middeleeuwen ontstonden er verscheidene bewoningskernen binnen het onderzoeksgebied en werd er een esdek gevormd. Het plangebied valt binnen de contouren van een oude bewoningskern. De kans op het voorkomen van archeologische resten is hoog. De archeologische resten komen voor onder het esdek en in de top van de oorspronkelijke C-horizont.

Het karterend inventariserend booronderzoek heeft bevestigd dat het bodemprofiel in het plangebied redelijk intact is en dat er een (redelijk intacte) enkeerdgrond in het plangebied aanwezig is. Er is één mogelijke archeologische indicator aangetroffen bij het karterend onderzoek, een metaal-slak uit de Romeinse tijd – Nieuwe tijd. Deze vondst is echter dusdanig onzeker qua ouderdom dat de aanwezigheid van een archeologische vindplaats hiermee niet aangetoond is. Op basis van de verdere afwezigheid van archeologische indicatoren en na overleg met dr. R.M. van Heeringen van Vestigia, die namens de gemeente Sevenum het archeologisch onderzoek toetst, kan worden geconcludeerd dat de voorgenomen nieuwbouw geen bedreiging vormt voor het archeologisch erfgoed.

## **4 Aanbeveling**

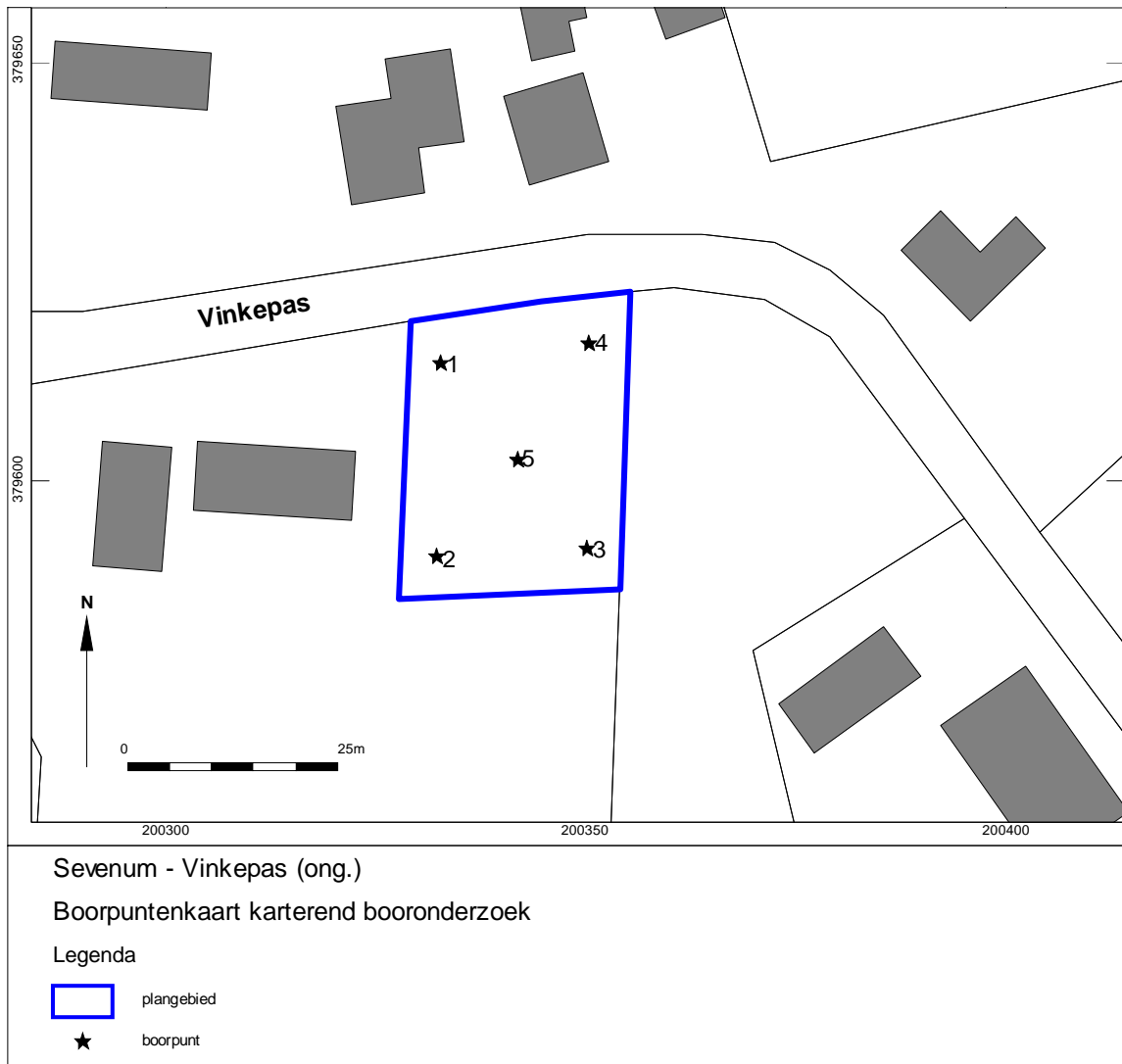
Gezien de geringe kans op archeologische resten binnen de onderzoekslocatie zijn er geen bezwaren tegen de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie. Geadviseerd wordt dan ook om de onderzoekslocatie vrij te geven. De archeologische meldingsplicht blijft echter bestaan. Mochten tijdens toekomstige graafwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld aan het bevoegd gezag, de gemeente Sevenum, te worden gemeld. Het bevoegd gezag beslist of de locatie definitief kan worden vrijgegeven.

## Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.

Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.

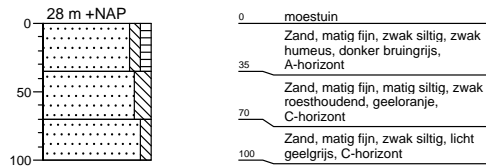
Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.



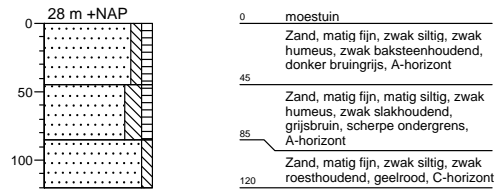
Afbeelding 2. Boorpuntenkaart. Door: M. Stiekema.

## Bijlage 1 Boorprofielen

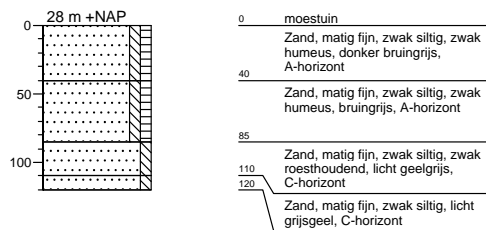
### Boring: 1



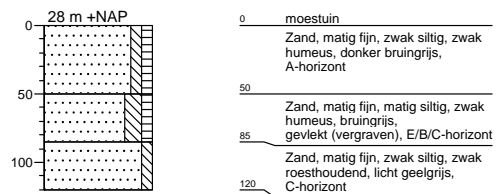
### Boring: 2



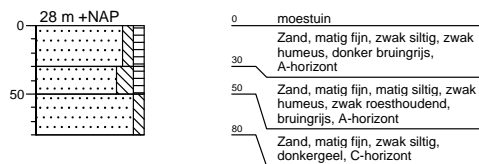
### Boring: 3



### Boring: 4

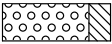
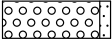
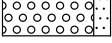

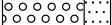


### Boring: 5

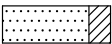
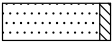
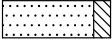
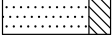
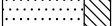


## Legenda (conform NEN 5104)






### grind

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig

### zand

	Zand, kleiig
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig



### veen

	Veen, mineraalarm
	Veen, zwak kleiig
	Veen, sterk kleiig
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig

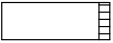

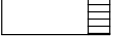

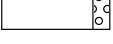

### klei

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig

### leem

	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig






### overige toevoegingen

	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig





### geur

	geen geur
	zwakke geur
	matige geur
	sterke geur
	uiterste geur

### olie

	geen olie-water reactie
	zwakke olie-water reactie
	matige olie-water reactie
	sterke olie-water reactie
	uiterste olie-water reactie






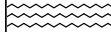
### p.i.d.-waarde

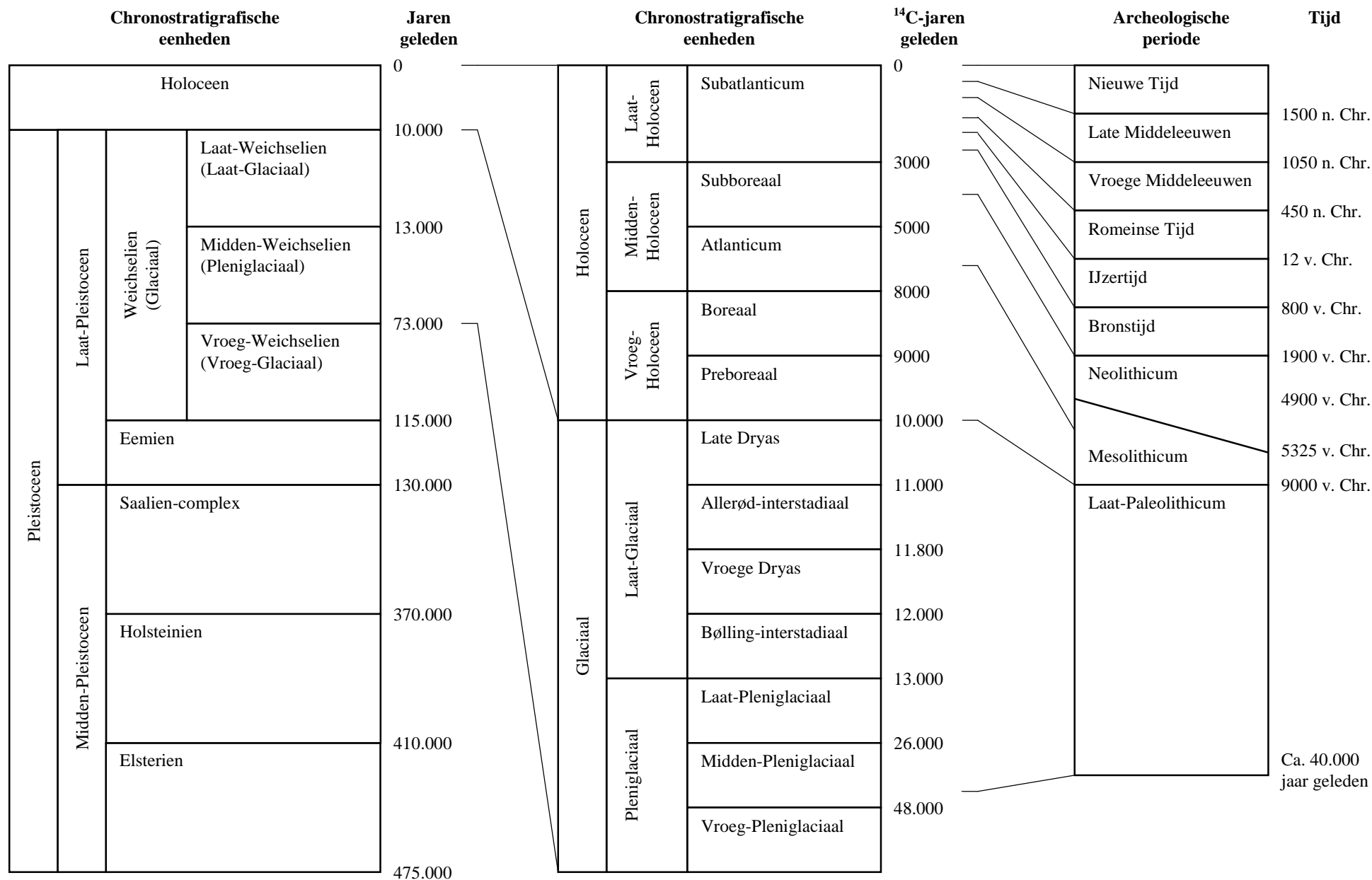
	>0
	>1
	>10
	>100
	>1000
	>10000

### monsters

	geroerd monster
	ongeroerd monster

### overig

	bijzonder bestanddeel
	Gemiddeld hoogste grondwaterstand
	grondwaterstand
	Gemiddeld laagste grondwaterstand
	slib
	water



Bijlage 2. Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.